

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 550/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Brezno v konaní vedenom pod sp. zn. 3C/10/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) postupom Okresného súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3C/10/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 4 645 eur a náhradu trov konania na účet jej právneho zástupcu.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva, že na okresnom súde bola 17. mája 2019 sťažovateľkou podaná žaloba na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy proti žalovanému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 3C/10/2019-463 zo 14. decembra 2021, ktorým žalobe čiastočne vyhovel. Proti rozsudku okresného súdu podala 15. marca 2022 sťažovateľka odvolanie. Spis vo veci sa nachádza od 16. augusta 2022 na Krajskom súde v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) na účel rozhodnutia o podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta celkovú neprimeranú dĺžku súdneho konania, ktoré nie je ani po 3 rokoch a 11 mesiacoch odo dňa jeho začatia právoplatne skončené. K vzniku zbytočných prietahov v napadnutom konaní došlo aj z dôvodu postúpenia odvolania sťažovateľky príslušnému odvolaciemu súdu až 11. augusta 2022, pričom rozsudok súdu prvej inštancie bol vyhlásený už 14. decembra 2021, čo je doba takmer 9 mesiacov od vyhlásenia rozsudku a 4 mesiace a 28 dní od podania odvolania zo strany sťažovateľky. Takýto postup okresného súdu je podľa jej názoru v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), vec Bieliński v. Poľsko, sťažnosť č. 48762/19, rozhodnutie z 21. 7. 2022]. Sťažovateľka vyčíta okresnému súdu nečinnosť, ako aj neefektívny a nesústreďený postup. Poukazuje na osobitný význam konania, v ktorom sa prejednáva smrť jej nebohého druhu, ktorý tragicky zahynul na následky smrteľného pracovného úrazu v prevádzkarni žalovaného, a tak by napadnuté konanie malo byť vedené výnimočnou rýchlosťou. Napadnuté konanie nie je po skutkovej ani právnej stránke zložité a z hľadiska kritéria správania sťažovateľky podľa jej názoru v tejto veci neexistujú žiadne také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušenie čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré sťažovateľka vidí v neprimeranej dĺžke napadnutého konania ako celku a v nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu.

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

6. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že v prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) takéto ústavné sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, II. ÚS 357/2021). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietanych pochybení, resp. nedostatkov

v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, I. ÚS 188/2019, I. ÚS 5/2020).

7. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

8. Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru ESĽP. Medzi mnohými možno poukázať na viaceré rozhodnutia ESĽP, v zmysle ktorých ESĽP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESĽP z 12. 10. 1992, body 20 – 21) alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu k jej doplneniu) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESĽP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

9. Rovnako v zmysle rozhodovacej praxe a judikatúry ESĽP dĺžka súdneho konania v civilných veciach na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. *Humen proti Poľsku*, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, *Calvelli a Ciglio proti Taliansku*, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

10. Z vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že od podania žaloby 17. mája 2019 (nie 22. októbra 2018, ako nesprávne uvádza sťažovateľka, pozn.) konal okresný súd plynulo, bez akýchkoľvek priet'ahov. Dňa 31. júla 2019 rozhodol o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdneho poplatku za podanú žalobu tak, že priznal sťažovateľke čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku v rozsahu 85 %. Po podaní sťažnosti sťažovateľky proti predmetnému uzneseniu rozhodol 16. septembra 2019 uznesením o zmene uznesenia z 31. júla 2019 tak, že priznal sťažovateľke čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku v rozsahu 99 %. Následne vykonával procesné úkony v súvislosti s doručením žaloby a na ňu nadväzujúcich vzájomných vyjadrení strán sporu. V priebehu napadnutého konania ústavný súd identifikoval 2 obdobia nečinnosti okresného súdu, a to obdobie v trvaní 4 a pol mesiaca od 5. mája 2020, keď bola okresnému súdu doručená duplika žalovaného, až do 22. septembra 2020, keď bolo vykonané prvé pojednávanie, a 5 a pol mesiaca od 12. januára 2021, keď bolo súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky, do 29. júna 2021, keď sa uskutočnilo v poradí druhé pojednávanie. Ústavný

zohľadnil, že zo strany okresného súdu išlo len o dve kratšie obdobia nečinnosti, pričom tento zistený prieťah v priebehu napadnutého konania okresného súdu nedosahuje v okolnostiach danej veci ústavnoprávne relevantnú intenzitu.

11. Vzhľadom na to, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zdôrazňovala vznik zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v súvislosti s predložením spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie, ústavný súd dôkladne preskúmal priebeh konania aj v tomto namietanom úseku. Zo spisu okresného súdu vyplýva, že 14. decembra 2021 bol na pojednávaní vyhlásený rozsudok, ktorý bol následne 11. februára 2022 doručovaný stranám sporu. Dňa 15. marca 2022 podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie sťažovateľka. Dňa 25. marca 2022 bola sťažovateľka súdom vyzvaná na zaplatenie poplatku za podané odvolanie a v rovnaký deň bol žalovaný súdom vyzvaný na vyjadrenie sa k odvolaniu sťažovateľky. Žalovaný podaním doručeným súdu 4. apríla 2022 požiadal o predĺženie lehoty na vyjadrenie a 25. apríla 2022 doručil súdu svoje vyjadrenie. Dňa 28. apríla 2022 bola sťažovateľka vyzvaná na zaujatie odvolacej repliky, ktorú doručila okresnému súdu 24. mája 2022. Dňa 31. mája 2022 súd adresoval žalovanému výzvu na zaujatie odvolacej dupliky, ktorá mu bola doručená 8. júna 2022 a následne 21. júna 2022 súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie k duplike žalovaného. Sťažovateľka tak urobila 14. júla 2022 a 20. júla 2022 zaslal okresný súd jej vyjadrenie žalovanému na vedomie. Žalovaný sa k vyjadreniu sťažovateľky vyjadril ešte podaním doručeným súdu 10. augusta 2022 a následne okresný súd 11. augusta 2022 predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Z uvedeného chronologického priebehu konania je zrejmé, že fáza konania po vydaní meritórneho rozhodnutia okresného súdu nie je poznačená ani nečinnosťou, ani neefektívnou činnosťou okresného súdu, ktorý postupoval vo veci riadne, promptne, v záujme čo možno najrýchlejšieho predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní.

12. V kontexte argumentácie sťažovateľky, v zmysle ktorej zdôrazňovala, že bola v priebehu konania aktívna, riadne a včas predkladala vyjadrenia, resp. dôkazy a nie je jej tak možné pripísať podiel na vzniku zbytočných prieťahov, ústavný súd uvádza, že si nemohol nevšimnúť značné časové rozostupy pri preberaní súdnych zásielok právnym zástupcom sťažovateľky, keď napr. rozhodnutie vo veci samej bolo sťažovateľke elektronicky odoslané 11. februára 2022 a sťažovateľkou prevzaté až 27. februára 2022, vyjadrenie žalovaného k odvolaniu sťažovateľky bolo elektronicky odoslané 28. apríla 2022 a sťažovateľkou prevzaté až 14. mája 2022 a odvolacia duplika žalovaného bola odoslaná 21. júna 2022 a sťažovateľkou prevzatá až 7. júla 2022. Uvedený nepružný prístup sťažovateľky k preberaniu súdnych zásielok mal tiež negatívny vplyv na plynulosť priebehu napadnutého konania a nadobúda relevanciu v rámci jej námietky vzniku zbytočných prieťahov v dôsledku postupu okresného súdu po rozhodnutí vo veci samej v súvislosti s predložením veci na krajskom súde.

13. Zároveň ústavný súd v súvislosti s argumentáciou sťažovateľky o nepodaní sťažnosti predsedovi súdu na prieťahy podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov uvádza, že síce nevyužitie tohto prostriedku nápravy nepovažuje za prekážku brániacu úspešnému uplatneniu ústavnej sťažnosti, ilustruje však podľa názoru ústavného súdu prístup sťažovateľky a tiež jej právneho zástupcu k ochrane jej práv, keďže jej musí byť známe, aký efekt (medzi nimi nepochybne aj urýchlenie súdneho konania) môžu takouto sťažnosťou adresovanou predsedovi súdu dosiahnuť.

14. Podľa názoru ústavného súdu celková dĺžka konania pred okresným súdom (3 roky a 3 mesiace, z toho 2 roky a 7 mesiacov do prijatia meritórneho rozhodnutia) je stále v medziach ústavnej akceptovateľnosti a aj s ohľadom na citovanú judikatúru EŠLP nie je spôsobilá bez ďalšieho viesť k záveru o jej neprimeranosti, resp. indikovať, že napadnuté konanie by bolo možné považovať za nesúladne s označenými právami sťažovateľky, resp. za také, v rámci ktorého by intenzita prípadných prietáhov dosahovala úroveň potrebnú na vyslovenie porušenia ňou označených práv. Hoci uvedená doba konania sa aj strane sporu, ktorá má záujem na čo najskoršom rozhodnutí, môže zdať neprimeraná, z hľadiska ústavných limitov v danom type konania neprekračuje prípustnú dobu konania. Ústavný súd osobitne zohľadnil aj predmet sporu (ochrana osobnosti), ktorý patrí do kategórie konaní, ktoré si vyžadujú prísnejšie nazeranie na procesnú požiadavku rýchlosti konania a z hľadiska tohto kritéria je pri nich vyžadovaná osobitná (nie výnimočná, ako nesprávne uvádza sťažovateľka, pozn.) rýchlosť konania.

15. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľky a postupu okresného súdu, zohľadňujúc celkovú dĺžku napadnutého konania na okresnom súde a súčasný procesný stav veci, konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

17. Na záver ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sa sťažovateľka domáhala ochrany svojich práv za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prietáhom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu